

**EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2019 - 2020**

**Probă scrisă
Limba și literatura maghiară maternă**

Test 2

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I

45 puncte

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

A grund maga üres volt, mint ahogy ez üres telekhez illik is. A palánkja a Pál utca felől húzódott végig. Jobbról-balról két nagy ház határolja, s hátul... igen, hátul volt az, ami a grundot nagyszerűvé, érdekessé tette. Itt tudniillik egy másik nagy telek következett. Ezt a másik nagy telket egy gőzfűrészelő cég bérelte, s a telek telis-tele volt farakásokkal. Szabályos kockákba rakva állott itt az ölfá, s a hatalmas kockák közt kis utcák voltak. Valóságos labirintus. Ötven-hatvan kis szűk utca keresztezte egymást a néma, sötét farakások közt, s nem volt könnyű dolog ebben a labirintusban eligazodni. [...] Az egyes nagyobb farakások tetejébe várak, erődök voltak építve. Hogy melyik pontot kell megerősíteni, azt Boka határozta meg. Az erődöt azonban Csónakos meg Nemecek építette. Négy-öt ponton volt erőd, és minden erődnek megvolt a maga kapitánya. Kapitány, főhadnagy, hadnagy. Ez volt a hadsereg. Közlegény, fájdalom, nem volt, csak egy. Az egész grundon a kapitányok, főhadnagyok és hadnagyok egyetlen közlegénynek parancsoltak, egyetlen közlegényt egzecírozattak, egyetlen közlegényt ítétek holmi kihágásokért várfogságra.

Talán nem is kell mondani, hogy ez az egyetlen közlegény Nemecek volt, a kis szőke Nemecek. A kapitányok, főhadnagyok és hadnagyok csak amúgy kedélyesen szalutáltak egymásnak a grundon, még ha százszor is találkoztak egy délután. Úgy kutyaftutában emelték a kezüket a sapkájukhoz, és azt mondták egymásnak:

– Szervusz!

Csak a szegény Nemeceknek kellett magát minduntalan haptákba vágnia, és némán, mereven szalutálni. És aki csak elsétált előtte, mind rákiáltott:

– Hogy állasz?

– Össze a sarkot!

– Ki a mellet, be a hasat!

– Hapták!

És Nemecek boldogan engedelmeskedett mindenkinek. Olyan fiúk is vannak, akiknek öröm az: szépen engedelmeskedni. De a legtöbb fiú mégis parancsolni szeret. Ilyenek az emberek. És ezért volt természetes dolog az, hogy a grundon mindenki tiszt volt, csak éppen Nemecek volt a közlegény.

Délután fél háromkor még senki se volt a grundon. [...] Fél három után néhány perccel megcsikordult a Pál utcai kisajtó, és bejött rajta Nemecek. Egy nagy darab kenyeret húzott ki a zsebéből, körülnézett, s miután látta, hogy még senki sincs itt, csendesen majszolni kezdte a kenyér héját. [...] Nemecek leült egy köre, ette a kenyérhéjat, és várta a többit. Ma nagyon érdekesnek ígérkezett a grund. A levegőben volt, hogy ma nagy dolgok fognak történni, s mi tagadás, Nemecek e pillanatban nagyon büszke volt arra, hogy ő is tagja a grundnak, a Pál utcai fiúk híres társaságának. Majszolta egy ideig a kenyeret, s aztán unalmában sétálni indult a farakások felé.

(Molnár Ferenc: *A Pál utcai fiúk*. Részlet)

1. Mutasd be az események helyszínét a szöveg alapján! 5 pont
2. Milyen viszonyban van Nemecek a többi, grundon játszó fiúval? Válaszolj a részlet alapján! 5 pont

3. Milyen stílusesszerveket (retorikai alakzatokra) ismeresz fel a következő részletben: „Az egész grundon a kapitányok, főhadnagyok és hadnagyok egyetlen közlegénynek parancsoltak, egyetlen közlegényt egzecírozattak, egyetlen közlegényt ítélték holmi kihágásokért várfogságra.”? Fejtsd ki 4–5 mondatban, mi a szerepük ezeknek! 5 pont
4. Alkoss 5 összetett szót, melynek előtagja vagy utótagja a zseb szó legyen! 5 pont
5. Határozd meg a következő szavak szófaját: *eligazodni, hatalmas, fájdalom, építve, ötven-hatvan, építve* 5 pont
6. Elemezd a következő egyszerű mondatot, készítsd el az ágrajzát!
Unalmában sétálni indult a farakások felé. 5 pont
7. Írd meg 10–15 mondatban a játszótársakra váró Nemecek monológját! 15 pont

SUBIECTUL al II-lea

45 puncte

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

A rodostói magyar házak utolsó pillanatai

II. Rákóczi Ferenc 1717 óta tartózkodott az Oszmán Birodalom területén, kíséretével 1720. április 24-én érkezett Rodostóba - a települést III. Ahmed szultán jelölte ki a fejedelem számára. A következő évben megkötött pozseráváci béke 15. pontja szerint a magyarokat a szultán vette pártfogásába és a Habsburg Birodalom határaitól telepítette le őket. A törökök a Habsburg diplomácia követelése ellenére sem voltak hajlandók kiadni, vagy Kis-Ázsiába telepíteni az emigránsokat.

Mikes Kelemen találóan jellemezte helyzetüket: még „a bujdosásban is bujdosnunk kell”. Gróf Bercsényi Miklós, a szabadságharc egykori főgenerálisa szellemes anagrammával adta hírül véleményét: „ostorod–Rodostó.” Egyébként a település kellemesnek tűnt, a tenger, a gabonaföldek és a gyapotmezők, a szőlőskertek, gyümölcsösök, a hegyekre futó dombhátak, a vadakkal teli rengeteg erdők változatos környezetet biztosítottak. Mikes ugyan panaszkodott a szélsőséges éghajlat miatt, de elismerte: „mi itt igen szép, kies helyt vagyunk... bizonyos, hogy suhult a fejedelemnek jobb lakóhelyt nem adhattak volna.”

A település nyugati szélén, az akkori örmény negyedben a szultán 24 házat biztosított a bujdosóknak. Minden emigráns – a fejedelemtől kezdve egészen a legalacsonyabb rangúig – fejpénzt kapott a török szultántól, amit havi járandóságként utaltak ki nekik, és ebből kellett fenntartaniuk magukat. Nem kereskedtek, nem utaztak, de földet műveltek, állatokat legeltettek. A helyiekkel nagyon érdekes viszonyt alakítottak ki, a törökök és zsidók felé a vallási ellentétek miatt nem közeledtek komolyabban. Leginkább a görögökkel voltak kapcsolatban: a fejedelem és a mágnások szolgálatában álló személyzet a Márvány-szigetről toborzott görögökből állt. Ennek az volt az oka, hogy az 1722-es pestis idején rengetegen meghaltak, ám az elzárt Márvány-szigetet kevésbé érte a járvány, így innen lehetett pótolni az emberveszteséget. [...]

(https://mult-kor.hu/20100212_a_rodostoi_magyar_hazak_utoolso_pillanatai)

1. Mikor érkezett Rodostóba II. Rákóczi Ferenc és kísérete? 5 pont
2. Kikkel kerültek közelebbi kapcsolatba a Rodostóba száműzött magyarok? Írd ki a vizsgalagra a helyes válasz betűjelét!
 - a. az emigránsokkal
 - b. a törökökkel
 - c. a görögökkel
 - d. a zsidókkal
 - e. az örményekkel5 pont
3. Melyik az anagramma a következő szavak közül? Írd ki a vizsgalagra a helyes válasz betűjelét!
 - a. sohult
 - b. kies

- c. pestis
- d. ostorod–Rodostó
- e. mágnások 5 pont
- 4. Mutasd be a részlet alapján Rodostó városát! 5 pont
- 5. Foglald össze 2–3 mondatban a szöveg tartalmát! 5 pont
- 6. Milyen sorsot szánt a magyar emigránsoknak a Habsburg diplomácia, és melyet a török szultán? 5 pont
- 7. A fejedelem és a mágnások szolgálatában álló személyzet a Márvány-szigetről toborzott görögökből állt. Miért? Válaszolj a szöveg alapján! 5 pont
- 8. Értelmezd a szöveg címét! 5 pont
- 9. Szeretnél ellátogatni a rodostói magyar házakhoz? Indokold válaszodat a szövegből vett információk alapján! 5 pont